Art. 217[1] CP AL RM – CIRCULAŢIA ILEGALĂ A DROGURILOR, ETNOBOTANICELOR SAU ANALOGILOR ACESTORA ÎN SCOP DE ÎNSTRĂINARE

Dumitru ARABADJI

CZU: 343.575:343(478)(094.4) dmitrii.arabadji23@gmail.com

The elaborated thesis concentrated its doctrinal and practical efforts in order to examine the practical way of activating the norm provided in art. 217[1] CP RM. Criminological contributions, criminal studies and practical examples have enriched the subject of the study through the tools to be made available to counter the illicit trafficking in substances with a psycho-active effect.

Traficul ilicit de droguri şi de derivate ale acestuia prezintă o provocare de dimensiune mondială, dată fiind pregătirea cu care se prezintă această formă de criminalitate.

Folosul material, care rezultă din desfăşurarea acestui comerţ ilicit, este unul dintre factorii esenţiali care alimentează intenţiile de întreţinere continuă a flagelului – în politicile Uniunii Europene se arată: „Piaţa drogurilor ilicite este una dintre principalele surse de venit pentru grupurile infracţionale organizate din Uniunea Europeană şi se ridică la o valoare anuală estimată a vânzărilor cu amănuntul de, cel puţin, 30 de miliarde EUR” [1]. De asemenea, se punctează: organizatorii implicaţi în circulaţia ilicită de substanţe cu efect psihoactiv îşi proiectează actul criminal, studiind indicatorii politici, economici, culturali şi istorici ai statului unde intenţionează a-şi desfăşura piaţa de desfacere.

Se consideră că lacunele admise în cadrele legislative de contracarare a fenomenului, incapacitatea autorităţilor de control de a stăpâni fenomenul: sunt aspecte care magnetizează organizarea traficului ilicit de substanţe cu efect psihoactiv. Tot astfel cum existenţa unui consumator permanent favorizează opţiunile de ofertă.

Traficul ilicit de droguri a devenit o platformă atât de atractivă în mediul criminal, încât grupări şi organizaţii criminale au început să concureze pentru monopolizarea activităţii.

Este adevărat că lipsa unui răspuns legislativ şi de combatere directă asupra circulaţiei ilicite de substanţe cu efect psihoactiv este în putere de a atenta la sănătatea publică, securitatea politică şi economică a unui stat.

Din aceste considerente, Studiul elaborat şi-a concentrat eforturi ştiinţifice asupra examinării componenţei infracţiunii prevăzute la art. 217[1] CP RM – identificată a fi instrumentul legislativ de combatere. Cu regret, au fost atestate disfuncţionalităţi pasibile a distorsiona aşteptările legiuitorului când a decis a incrimina acţiunile antisociale

de întreţinere a traficului ilicit de substanţe cu efect psihoactiv: Hotărârea Guvernului nr. 79 din 23.01.2006 privind aprobarea Listei substanţelor stupefiante, psihotrope şi a plantelor care conţin astfel de substanţe depistate în trafic ilicit, precum şi cantităţile acestora [2], contrariază cu legea penală, provocând astfel confuzie în partea ce ţine de obiectele care sunt urmărite spre sancţionare prin prisma art. 217[1] CP RM, dacă sunt utilizate în lipsa vreunei autorizaţii; Hotărârea Guvernului nr. 79 din 23.01.2006 privind aprobarea Listei substanţelor stupefiante, psihotrope şi a plantelor care conţin astfel de substanţe depistate în trafic ilicit, precum şi cantităţile acestora, nu cuprinde o listă exhaustivă a etnobotanicelor şi a analogilor, privite ca obiect material al infracţiunilor prevăzute la art. 217[1] CP RM – fapt care permite: fie interpretarea extensiv defavorabilă a legii penale în goana după suprimarea oricărei acţiuni crezute a fi în implicaţie cu traficul de substanţe psihoactive, fie dezvoltarea unei politici penale pasive în partea ce ţine de stoparea circulaţiei ilicite de etnobotanice şi de analoage, întrucât legea penală şi legea de asistenţă nu oferă o viziune clară privind: ce prezintă obiectele urmărite de art. 217[1] CP RM pentru ca o luptă veritabilă împotriva acestora să fie iniţiată; modalitatea normativă prevăzută de alin. (2) art. 217[1] CP RM „extragere” – nu este lucrativă pe plan practic, întrucât este absorbită de alte modalităţi normative cu mult mai adaptate în definirea modului de consumare a traficului ilicit de substanţe cu efect psihoactiv; reţinerea sintagmei în interiorul prevederii alin. (2) art. 217[1] CP RM „sau alte operaţiuni ilegale cu droguri sau cu analogi ai acestora” lasă spaţiu de interpretare, luându-se în consideraţie principiul legalităţii consacrat la art. 3 CP RM, sintagma urmează a fi exclusă din textul legii penale; reţinerea sintagmei în interiorul prevederii lit. e) alin. (3) art. 217[1] CP RM „în imediata apropiere a acestora”, lasă spaţiu de interpretare, avându-se în vedere faptul că legea penală nu poate fi interpretată extensiv defavorabil, doctrinarul Vitalie Stati menţionează: „în cazul în care persistă îndoieli privitoare la prezenţa circumstanţei agravante consemnate la lit. e) alin. (3) art. 217[1] CP RM (în partea caracterizată prin expresia „în imediata apropiere a acestora”), în virtutea regulii fixate la alin. (2) art. 3 CP RM, răspunderea nu se va agrava în baza lit. e) alin. (3) art. 217[1] CP RM [3]”; în practica judiciară se face dificilă probarea existenţei scopului de înstrăinare sau lipsa acestuia în vederea calificării acţiunilor antisociale sub imperiul art. 217 CP RM sau a art. 217[1] CP RM, vulnerabilitatea atestată se prezintă ca o periculozitate sporită, intensificând fenomenul insecurităţii juridice.

Mai mult, doctrinarii au opinat asupra necesităţii instituirii unui Capitol distinct în Partea specială a CP RM, considerând că setul de reglementări care sancţionează manipularea substanţelor cu efect psihoactiv atentează la regimul juridic de circulaţie a acestora şi nu nemijlocit asupra sănătăţii şi-a convieţuirii sociale – „faptele legate de traficul ilicit de droguri sunt situate pe orbite prea îndepărtate pentru a prezenta vreun pericol pentru „nucleul” reprezentat de sănătatea publică [...]. Tocmai consumul de droguri afectează în mod nemijlocit şi efectiv sănătatea publică. Toate celelalte fapte care sunt legate, într-un fel sau altul de traficul ilicit de droguri, nu pot să afecteze această valoare. [...] Reiterând poziţia doctrinarului A.I. Martânovici aflăm: „traficul ilicit de droguri, de etnobotanice şi de analogi este doar una dintre condiţiile consu-

mului lor nemedical de către populaţie. Însă, numai această condiţie nu este suficientă, fiind necesare şi altele (dorinţa persoanei de a consuma drogurile, existenţa posibilităţilor materiale de a le procura etc.). Producerea, procurarea, păstrarea, transportarea şi alte asemenea operaţiuni ilegale, săvârşite asupra drogurilor, ca şi cultivarea plantelor care conţin efect psihoactiv nu pot de felul lor să lezeze sănătatea publică. Aceasta este lezată prin consumul repetat de droguri. Iar consumul ilicit de droguri nu este penalmente pedepsibil. Mai mult, noţiunile «consumul de droguri» şi «traficul de droguri» nu se intersectează. Astfel, urmează a fi reevaluată natura obiectului juridic generic al infracţiunilor prevăzute la art.217, 217[1]-217[6], 218 şi 219 CP RM. Este necesar ca toate normele, care prevăd infracţiunile săvârşite în sfera circulaţiei ilegale a drogurilor, etnobotanicelor, analogilor acestora să fie concentrate într-un capitol aparte" [4].

Autorul se alătură unei asemenea viziuni reformatoare, considerând: prim-pasul de stabilire a obiectului juridic de protecţie ar starta perfecţionarea normelor ce sancţionează traficul ilicit de substanţe cu efect psihoactiv în accepţiunea corectitudinii formulării componenţei, în accepţiunea clarificării obiectelor materiale care se urmăresc pentru pedepsire, în caz de utilizare neautorizată.

Nu în ultimul rând, centralizarea distinctă a infracţiunilor care alimentează circulaţia drogurilor, a etnobotanicelor şi a analogilor acestora ar impulsiona o dedicaţie ştiinţifică suplimentară, cu efect pe câmp practic, în contracararea unui tip de criminalitate care atentează, în mod perfid, asupra celor mai sacre valori dominante – **statul de drept** şi **ordinea socială**.

Referinţe:

1. Politicile Uniunii Europene în materie de droguri. Disponibil la: https://www.consilium.europa.eu/ro/policies/eu-drugs-policy/. Accesat în data de 01.02.2022;
2. Hotărârea Guvernului nr. 79 din 23.01.2006 privind aprobarea Listei substanţelor stupefiante, psihotrope şi a plantelor care conţin astfel de substanţe depistate în trafic ilicit precum şi cantităţile acestora. În: *Monitorul Oficial*, nr. 16-19, art. 106 din 27.06.2006.
3. STATI, Vitalie. Infracţiunile prevăzute la art. 217 şi 2171 CP RM din Codul penal privite prin prisma Legii nr. 193/2016. În: *Studia Universitatis Moldaviae*, 2017, nr. 8 (108), pp. 263-275. ISSN: 1814-3199.
4. HADÎRCĂ, Igor. Obiectul juridic al infracţiunilor legate de traficul ilicit de droguri şi de precursori: controverse şi soluţii. În: *Revista Institutului Naţional de Justiţie*, 2008, nr. 1-2, pp. 110-117.

Recomandat
***Vitalie STATI**, dr., conf. univ.*